

KİM KAZANMALI ?

İnsan sosyal bir varlıktır ve yaşamak için başka insanlara ihtiyaç duyar. Başka insanlar, bir insanın yaşamında çok değişik roller oynamasının yanı sıra, insanın kendisini anlaması, kabul etmesi, değiştirmesi, kıyaslaması, öğrenmesi, çatışması ve farklı yolculuklara gitmesinde önemlidir. İnsan ilişkilerinin temeli iletişimdir. İletişim ise insanın kendisiyle kurduğu iletişim – ki bu, insanın dış dünyadaki algıları, tepki ve yorum biçimi, davranış modelleri, ve kendine özgü yorumlaması; ve başkaları ile kurduğu iletişimdir.

Yaşamın kalitesi ise insanların kendisi ile ve başkaları ile kurduğu ,iletişimin kalitesi ile doğru orantılıdır denebilir. Burada söz edilen yaşam kalitesi ise insanın sahip olduğu yetenek ve kaynakları kullanarak nasıl bir yaşam modeli kurduğu, bu modelin zenginliği, esnekliği, verimliliği, alınan ve üretilen haz ile orantılı olarak değerlendirilir.

Her insan dünyayı kendine özgü algılar. Hiçbir insan evrene, olaylara ve dünyaya aynı pencereden bakmaz. Bunun anlamı aslında insanları % 100 anlaşması diye bir şey olmadığı ve hatta farklılığın en doğal olduğunu kabulüdür.

Anlaşmanın yerini uzlaşmak, birbirini kabul etmek ve ortak harita da(düşüncede) bir araya gelmek almaktadır.

İnsanlar yani bizler, ortak harita oluştururken, iletişim tarzımız ve iletişimde kullandığımız tutumlar da önemlidir. Birbirimizi ne kadar anladığımızı, ne kadar duygu ve düşünceleri gerçekten aktardığımızı bu tutum ve davranışların içinde gizlidir.

Amaç daha anlaşılır bir iletişim kurmak ve iletişim de fark yaratmak olduğuna göre o halde iletişim biçimimizi ve tarzımızı nasıl oluşturursak daha güvenli, kaliteli ve verimli iletişim kurmuş olabiliriz? Her zaman olmasa da çok zaman nasıl daha kazanan bir iletişim kurabiliriz, ne veya neleri alışkanlık olarak benimsemeliyiz? düşüncesi bu yazının ana fikrini oluşturmaktadır.

İletişim tarzları

Kazan - Kaybet

Kazan- Kaybet tarzı bir iletişim, insanın kendini ön plana alması ve karşısındakini yok saymaya veya dışlamaya yönelik bir tarzıdır. Burada kişi, her türlü ilişkide kendini, kendi çıkarlarını, ve isteklerini ön plana alır.

Bu ilişkide gücü olan kazanır ve güçsüz olan kaybeder veya kaybetmeye zorlanır. Güç temel göstergedir ve ego merkezli bir iletişim tarzıdır.

Güçsüz olan bir gün gücü bulduğunda da intikam duygularının ve incinmelerinin hesabını sormak için içinde öfkelerini biriktirir. Günü gelince de kendine yapılanların hesabını sorar.

Kazanmak haz verirken kaybetmek kişiye acı verir. Güçsüz olan güçlünün karşısında boynunu eğer ve daha pasif bir durumda kalır. İtaat ederek kendini sağlama alır.

Sportif karşılaşmalarda kazan kaybet geçerli olabilir ve sistem bunun üzerine kurulmuş olabilir. Veya çok hayati durumlarda bu bakış açısı (paradigma) geçerli olabilir ama günlük yaşamda kişiye çok sorun çıkarabilir. Hatırlanması gereken şey şu ki, kimse kaybetmekten hoşlanmaz.

Kaybet - Kazan

Bu yukarıdaki bakış açısının tam karşıtıdır. Kişi isteklerinde kendisinin değil karşısındakinin isteklerine öncülük verir. Tipik kurban rolüdür. Sanki kişinin elinden bir şey gelmiyormuş gibi olaylar karşısında fedakar ve aşırı verici roledir. Hayır diyemez kimseye. Birini kızdırmaktan, üzmetten çok korkar.

Başkalarının ne dediği, nasıl üşündüğü tüm hayatını etkiler. Böyle insanlar kendilerine güç kurmak isteyenlere kucak açarlar. "Evet efendim., canım efendim, bende kimim ki, sizin yanınızda" diyerek kendini değersizleştirenlerin kullandığı diğer bir sağlıksız tarzıdır.

Suçlu, hatalı hep başkalarıdır. Kendilerini hayatın zorlukları ve acımasızlıkları karşısında ezilmişlerdir. Geçinip giderler işte.

Yalnızca Kazan

Bu bakış açısındaki ,insanın temel paradigması (bakış açısı) her şeyin kendi çıkarları üzerine kurulmasıdır. Başkalarını kazanması veya kaybetmesi önemli değildir önemli olan kişinin kendi çıkarlarına ulaşması ve gerçekleştirmesidir. Kiminle olursa olsun ilişki kurar, ortaklık yapar. Herkese gerektiğinde iyi davranır. Geremediği zaman bile yüzüne bile bakmaz. Artık o insan dan alacağını almış, işini yapmıştır. Daha sonra o insanla ilişkiye girse bile hiçbir şey olmamış gibi davranmaya devam eder. Bencil olan ve kişinin yalnızca kendini düşündüğü sağlıklı olmayan bir bakış açısı ve ilişki tarzıdır.

Kazan - Kazan
Herkesin kazanabileceği, herkesin müşterek bir araya gelebileceği ve kimsenin kaybetmediği bir paradigmadır. Sağlıklı ve uzun ilişlerin temelini oluşturan bir tarzıdır. Bu tarzda kişi kendi isteklerinin ve sınırlarının farkındadır. Uzlaşmayı, başkasını düşünmeyi, önemsemeyi, geliştirmeyi ve paylaşmayı temel alır. Başkasını yok saymaz. Çatışma durumlarında başka bir çözümün olabileceğini düşünür. Hiçbir zaman en iyi kendi olduğunu düşünmez. Daha iyilerin, farklı çözüm yollarının olabileceğini düşünür ve uygular. Biz bilinci gelişmiştir. Biz bilinci kişinin hem kendini, hem de başkalarını önemsemesi ve yüceltesi anlamındadır. Bu ilişkilerde güven temel unsurdur. Birinin ve güvenilebilecek insanların ipiyle kuyuya inilir mantığı hakimdir. Gerekirse çatışmayı göze alır. Baskılarda tavır koyar ama bu tavır olumlu, sağlıklı ve gerçekçi bir tarzıdır. Egolar yerini sağlıklı bir "Ben" e bırakmıştır. Sağlıklı ve olgun bir "Ben" kişiyi daha olgun düşünmeye, davranmaya götürür. Kişi kimseyle yarışmaz, kıskanmaz. Başkasının güzel yanına imrenir. Onları kendisine model alır. Ama asla insanlara hayranlık duyarak onları da yüceltip kendisini değersizleştirmez. Herkese olması gerektiği kadar normal bir şekilde davranır. İlerlemeyi, gelişmeyi temel alır. Kendi bireyselliğini keşfetmenin yanı sıra hep "Biz "diye konuşur. Biz olmaya özen gösterir. Bu düşünce "herkese her şey yeter felsefesinin" yansımasıdır. Pastanın en büyük parçasına göz dikmek. Hatta sofraya başka pastalar koymayı hedefler. Kimsenin pastasında gözü olmaz. Bu paradigma evlilikten, şirket yönetmeye, dostluktan çocuk yetiştirmeye, kazanan bir takım olmaya, daha güvenli sağlıklı ilişkiler kurmaya kadar en uzun soluklu, sağlıklı, kişileri acıdan mutluluğa götüren bir paradigmadır. Kişiye karizma kazandıran önemli bir değerdir de aynı zamanda. Hayatın her alanına her zaman uygulanabilir mi sorusuna ise yanıt evet olmakla birlikte çok zaman insan doğasının karmaşıklığı ve insan olma özelliğinden dolayı imkansız gibi görünse de eğer insan yaşamının ilkesini böyle davranmaya göre ayarlayabilirse her zaman olmasa da çok zaman kazanacağı ve sağlıklı ve mutlu bir ilişler kuracağı garanti edilebilir. Bu ilkeyi benimseyen sporcular, takımlar, kulüpler ise dünya çapında başarılarla yelken açacaklarının güzelliğini içlerinde yaşayabilirler dolu dolu...

Turgay BİÇER